

Oponentský posudek diplomové práce

Magisterský program RS UK FHS v Praze

Název práce: Mezinárodní dobrovolnictví a jeho role v profesním a osobnostně sociálním rozvoji

Jméno studenta: Bc. Šárka Čapková

Zaměření studia: supervize a řízení v sociálních a zdravotnických organizacích

Posudek vypracoval: Mgr. Lukáš Polícar Datum: 3. 2. 2014

Posudek

Profesní a osobnostně-sociální rozvoj a dovednosti s nimi spojené jsou dnes hojně diskutovanými a skloňovanými tématy v debatách o smyslu a cílech výchovy a vzdělávání nejen v ČR ale i po celém světě. Zkoumání role mezinárodně dobrovolnických výměn mládeže a jejich přínosu pro účastníky těchto programů proto považuji v kontextu těchto debat za velmi aktuální. Jde nejen o téma neobvyklé, ale zároveň i žalostně málo prozkoumané, zejména v české odborné literatuře. O to víc si tedy vážím odvahy autorky pustit se do nelehkého úkolu zmapovat toto téma ve své diplomové práci.

Autorka práci rozdělila na část teoretickou a část výzkumnou. V teoretické části mne zaujal především podrobný a zasvěcený popis fenoménu mezinárodního dobrovolnictví včetně historického exkurzu a popisu aktuálních témat souvisejících s rozvojem mezinárodně dobrovolnických programů. Autorka píše kriticky, je schopna nahlédnout pozitiva i negativa těchto programů a nebojí se kontroverzních otázek, s nimiž jsem se i já během své praxe osobně setkával – např. témata „volunturismu“ a reciprocity v mezinárodním dobrovolnictví. Zvláště oceňuji práci se zahraniční literaturou a schopnost obratně pracovat i s novinovými články a dalšími zdroji. Také v pasáži věnované osobnostně-sociálnímu rozvoji autorka využívá dle mého názoru veškerou dostupnou literaturu – opět nejen z pera odborníků, ale i různých nevládních organizací a oficiálních dokumentů. To vše navzdory relativnímu nedostatku a nejasným definicím toho, co vlastně tento termín v kontextu vzdělávání znamená. Autorka se s tímto problémem vypořádala tak, že sama zvolila definici, podle které se v následující části práce rozhodla řídit.

Výzkumná část práce a popis výzkumné metody v úvodu jsou dle mého názoru rovněž zpracovány kvalitně a pečlivě. Velmi mne potěšila kritická reflexe pohledu výzkumníka založenou na jeho osobním vztahu a zkušenosti s předmětem výzkumu (krátkodobými workcampy) umožňující čtenáři lépe

pochopit jeho perspektivu. Také volbu kvalitativního výzkumu považují za vhodnou a počet respondentů za více než přiměřený. Co do samotného obsahu a výstupů - při čtení jsem občas nabýval pocit, že se zjištěná data zbytečně opakují na různých místech (např. překonávání stereotypů o cizincích i o vlastní kultuře, zlepšení komunikačních dovedností atd.). Vyvolalo to ve mně otázku, zda-li autorka nemohla ušetřit prostor úspornějším uspořádáním zjištěných dat a nižším počtem citací. Ty sice plasticky ilustrují zjištěná fakta, ale při opakovaném čtení obdobných závěrů práce v těchto částech působí těžkopádně.

Pokud však jde o samotná zjištěná fakta, je zde vidět, že autorka ze svých respondentů doslova „vyždímala“ opravdu mnoho užitečných informací a získala tak skutečně velmi zajímavý přehled „přidané hodnoty“ mezinárodních workcampů pro jejich účastníky. Za přínos práce považují mimo jiné fakt, že svými závěry vyvrací některá dosud zažitá klišé o tom, jak dnes mladí lidé dobrovolnictví vnímají – tj. nikoli jako charitu a pomoc, ale především jako příležitost k osvojení nových dovedností a osobnostnímu a profesnímu růstu. Opomenout bychom neměli ani polemické komentáře a inspirativní podněty autorky k tomu, jak vlastně tuto hodnotu nabízet a komunikovat potenciálním zájemcům o tyto programy. Zjištěné výstupy tak mohou výrazně posloužit jako zpětná vazba a podklady nejen pro organizace, které se zprostředkování a propagaci obdobných programů věnují, ale i pro instituce a odborné pracovní skupiny věnující se tvorbě vládních programů.

Po formální stránce lze práci vytknout především její délkou (doporučených 50-70 NS bylo výrazně překročeno). Také objem a množství příloh velikost práce výrazně nafukuje, jakkoli lze ocenit pečlivé doložení všech podkladů pro výzkum. V některých částech textu není zřetelné, co jsou názory autora a které myšlenky jsou vypůjčeny z primární a sekundární literatury. Výjimečně se objevují rovněž drobné gramatické chyby či kostrbaté formulace (např. u překladů z cizího jazyka).

Celkově však práce dle mého názoru výrazně převyšuje požadavky k magisterské práci. Vzhledem k faktu, že o těchto tématech existuje jen velmi málo odborných textů – zejména v českém jazyce - považují tuto práci za skutečně přínosnou a využitelnou mnohými dalšími badateli i profesionály, kteří jistě ocení syntézu zdrojů stávajících i inspirativní výstupy výzkumu.

Na závěr mne napadá několik otázek. Co autorku během výzkumu nejvíce překvapilo? Co se během jeho realizace o sobě dozvěděla nového? Do jaké míry může samotný výzkum (dotazování účastníků na jejich zkušenost) napomoci k jejich vlastní reflexi dobrovolnického zážitku a tedy jim pomoci pojmenovat přínos této zkušenosti pro ně samotné? V čem vnímá největší výzvy pro rozvoj mezinárodního dobrovolnictví v ČR a co by doporučila organizacím, které se jeho propagaci věnují?

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení „výborně“.

Lukáš Polícar